

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2020 r.

Paweł Szypulski
Dyrektor Greenpeace Polska
Ul. Altowa 4
02-386 Warszawa

Pan Michał Woś
Minister Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu grupy organizacji pozarządowych, działających na rzecz ochrony Puszczy Białowieskiej w ramach Koalicji „Kocham Puszcze” zwracamy się do Pana Ministra o niezwłoczne podjęcie działań zmniejszających ryzyko pożarowe w Puszczy Białowieskiej, zgodnie z obowiązującym Planem Zadań Ochronnych dla obiektu Natura 2000 Puszcza Białowieska, oraz uwzględniając ochronę uniwersalnej wartości Puszczy Białowieskiej (OUV) zawartej w Pliku Nominacyjnym UNESCO. Jednocześnie ponownie deklarujemy naszą gotowość do merytorycznej współpracy w zakresie prac planistycznych i terenowych w Puszczy Białowieskiej, których celem będzie aktywne przeciwdziałanie pożarom w tym najcenniejszym przyrodniczo polskim lesie.

Chcielibyśmy zwrócić uwagę Pana Ministra na fakt, że koalicja „Kocham Puszcze” w 2019 roku brała udział w spotkaniach prowadzonych w celu stworzenia nowego „Planu przeciwpożarowego zabezpieczenia i gaszenia pożarów lasu dla polskiej części Transgranicznego Obiektu Światowego Dziedzictwa Białowieża Forest”. Mimo tego, że byliśmy zaangażowani w prace nad przedmiotowym planem oraz 11 grudnia 2019 roku przedstawiliśmy wstępne rekomendacje, przedstawiciele Koalicji Kocham Puszcze do dnia dzisiejszego nie otrzymali wersji roboczej planu do wglądu. Nie została ona również udostępniona współpracującym z Koalicją ekspertom. W związku z tym skłonni jesteśmy uznać, że prace nad tym dokumentem nie zostały ukończone, co oznacza, że jednostki straży pożarnej oraz Lasów Państwowych działające na terenie Puszczy Białowieskiej nie są odpowiednio przygotowane do przeciwdziałania, zabezpieczenia i ewentualnego gaszenia pożarów.

Tylko w bieżącym roku w kompleksie leśnym Puszczy Białowieskiej miało miejsce 9 pożarów w tym 6 podpałek, dodatkowych 28 pożarów miało miejsce na przylegających łąkach i w zdecydowanej większości były to podpalenia - wynika z danych pozyskanych od Straży przez Obóz dla Puszczy.

W związku z tym postulujemy jak najszybsze powołanie zespołu kryzysowego ds. ochrony przeciwpożarowej Puszczy Białowieskiej. Zespół ten powinien w sposób zgodny z wiedzą naukową oraz we współpracy ze stroną społeczną wprowadzić pilnie zmiany, które pomogły zmniejszyć zagrożenie w Puszczy już w tym sezonie pożarowym. Proponujemy, żeby w jego składzie znaleźli się przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Lasów Państwowych, Straży Pożarnej, Białowieskiego

Parku Narodowego oraz strony społecznej i przedstawicieli środowiska naukowego związanego z Puszcą Białowieską.

Poniżej przedstawiamy po raz kolejny propozycje działań, które zdaniem Koalicji Kocham Puszcę powinny zostać wdrożone już w najbliższych tygodniach:

1. We wrześniu 2019 r. w oddziale 44D nadleśnictwa Browsk miał miejsce pożar spowodowany upadkiem martwego drzewa na liniach energetycznych. 26 kwietnia 2020 roku doszło do podobnego incydentu. Pożar zaprószony od linii energetycznej miał również miejsce kilka tygodni temu w okolicach Siemianówki. W zeszłym roku został przygotowany i wysłany do Nadleśnictw raport wskazujący na zaniedbania związane z pozostawianiem drzew przy liniach przesyłowych z prośbą o obalenie drzew¹. Na nasz wniosek zapis o konieczności obalania drzew znajdujących się przy liniach energetycznych został ujęty w projekcie „Planu przeciwpożarowego zabezpieczenia i gaszenia pożarów lasu dla polskiej części Transgranicznego Obiektu Światowego Dziedzictwa Białowieża Forest”. Niestety, zostało to zbagatelizowane przez Nadleśnictwa, czego dowodem jest pożar sprzed kilku dni w oddziale 95B, ale również rozpoznanie prowadzone przez Obóz dla Puszczy, z którego wynika, że tylko w jednym oddziale 469 wzdłuż linii przesyłowej Czerlonka - Zwierzyniec, jest ponad 250 martwych drzew, których wysokość przekracza ich odległość od linii energetycznej. Aby zapobiec dalszemu uszkodzeniu linii energetycznych, a w konsekwencji zaprószeniu ognia, wytypowane przez Zespół Kryzysowy drzewa powinny zostać możliwie szybko ścięte i obalone. Docelowo linie przewodzące prąd powinny być wkopane w ziemię. Zabiegi takie nie wiążą się z pozyskaniem drewna, więc Administracja Lasów Państwowych ma całkowitą swobodę w eliminowaniu tego typu zagrożeń, czego dowodem jest obalenie przez wiele lat martwych drzew stwarzających niebezpieczeństwo w obrębie rezerwatu im. Wł. Szafera oraz Rezerwatu Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej.
2. Jednym z kluczowych zagrożeń zdefiniowanych w obowiązujących Planie Zadań Ochronnych Natura 2000 dla Puszczy Białowieskiej jest przesuszenie i spadek poziomu wód gruntowych, co ma wpływ zarówno na pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych jak również zwiększa zagrożenie pożarowe. Adekwatnym do zagrożenia działaniem ochronnym jest budowa obiektów małej retencji i zatrzymanie wody. Puszcza Białowieska od lat boryka się z problemem spadku poziomu wód gruntowych, Jak poinformowały nas nadleśnictwa od kilkunastu lat nie zbudowano żadnych obiektów małej retencji w obrębie lasu a większość istniejących znajduje się w niewłaściwym stanie, wynikającym głównie z braku konserwacji i napraw, przez co urządzenia piętrzące nie spełniają swojej funkcji². W Puszczy Białowieskiej działa wiele rowów odwadniających o łącznej powierzchni 33,65 ha. Wiele z nich jest zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie bystrotoków. Rowy utrudniają retencję wody, a miejscowo jej zapobiegają. Niewłaściwy stan wielu bystrotoków oraz niedostateczna ich liczba, w połączeniu z działającymi rowami odwadniającymi, skutkuje szybkim odprowadzaniem wody, osuszaniem siedlisk oraz spadkiem poziomu wód gruntowych co pogłębia zagrożenia wobec poszczególnych przedmiotów ochrony, jakie zostały zdefiniowane w planie zadań ochronnych Natura 2000. Niezbędne jest podjęcie możliwie szybkich prac

---

¹ https://act.gp/linie_energetyczne

² <http://dzikapolska.org/wp-content/uploads/2019/08/RAPORT-CALY-BYSTROTOKI-19-sierp.pdf>

mających na celu retencję wody na ciekach w Puszczy Białowieskiej: przygotowanie wymaganego przez PZO programu retencji polegającego na budowie urządzeń piętrzących; konserwacji istniejących bystrotoków; oraz zablokowanie funkcjonujących rowów odwadniających.

Kilka tygodni temu zwracaliśmy się do nadleśnictw z prośbą o zgodę na zablokowanie rowów odwadniających, jednak nadleśnictwa stwierdziły, że działanie takie musi być poprzedzone ekspertyzą wpływu na ekosystem, co brzmi niedorzecznie gdyż nieznaczne zatrzymanie ubytku wody nie może mieć w warunkach ekstremalnej suszy negatywnych konsekwencji dla ekosystemu Puszczy.

3. W związku z powyższym oraz mając na uwadze przyszłość obiektu światowego dziedzictwa Puszcza Białowieska oczekujemy pilnego wznowienia i zakończenia prac nad „Planem przeciwpożarowego zabezpieczenia i gaszenia pożarów lasu dla polskiej części Transgranicznego Obiektu Światowego Dziedzictwa Białowieża Forest”.
4. Zespół Kryzysowy powinien ocenić, we współpracy z przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, jakie są braki w wyposażeniu jednostek znajdujących się w rejonie Puszczy Białowieskiej i skierować do Ministerstwa prośbę o odpowiednią alokację funduszy i natychmiastowe doposażenie tychże jednostek.

Wyrażamy nadzieję, że w obliczu realnego zagrożenia spowodowanego nie tylko postępującymi zmianami klimatu, ale również zaniedbaniem jednostek odpowiedzialnych za zabezpieczenie Puszczy na wypadek pożaru, Pan Minister niezwłocznie podejmie działania, które uchronią nas przed najczarniejszym scenariuszem, w którym podobnie jak w Biebrzańskim Parku Narodowym utracimy dużą część naszego dziedzictwa przyrodniczego.

W celu nawiązania współpracy prosimy o możliwość osobistego spotkania z Panem Ministrem. Osobą do kontaktów w celu ustalenia terminu spotkania jest Marta Grundland, marta.grundland@greenpeace.org

Paweł Szypulski
Dyrektor Greenpeace Polska

W imieniu:

ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, Dzika Polska, Greenmind, Greenpeace Polska, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, WWF Polska

